

แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์
An Approach of Good Governance- Based Administration for
Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division
in Kalasin Province

พระพิชาญ สุขมงคล(ภูประทาน)¹, พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์², พระครูชัยรัตนากร³
Phraphichan Sumangalo(Phuprathan)¹, Phrakhruvichitpanyaporn², Phrakruchairattanagon³
ทำวิจัยเมื่อ พ .ศ.2563

Email : memeebest@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1)เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ 2)เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา 3)รวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 109 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และตรวจสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และ F-test(One-way ANOVA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

---

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

¹Graduate Students Majoring in Educational Administration, Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus ,Thailand.

^{2,3}มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

^{2,3}Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand.

*ได้รับบทความ: 7 สิงหาคม 2563; แก้ไขบทความ: 19 กันยายน 2563; ตอรับการตีพิมพ์: 21 กันยายน 2563

Received: August 7, 2020; Revised: September 19, 2020; Accepted: September 21, 2020

ผลการวิจัยพบว่า 1)สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ 2)ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุและวุฒิการศึกษา หลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน 3)ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายของโรงเรียนการบริหารงานธุรการการเงินงบประมาณพัสดุและตรวจสอบได้

คำสำคัญ : 1. การบริหาร 2. หลักธรรมาภิบาล 3. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study the situation of an approach of good governance-based administration for Phrapariyattidhamma Schools, general education division in Kalasin province, 2) to compare the so-said administration Phrapariyattidhamma Schools, general education division in Kalasin province, classified by gender, age and education, 3) to compile the related recommendations as suggested for Phrapariyattidhamma Schools, general education division in Kalasin province. The population consisted of the staff members of those schools, totally 109 in number. The device used to collect the information was the five-rating scale. The statistics used in this research are percentage, mean, standard deviation, and examining the hypothesis by using t-test and F-test(One-way ANOVA) statistics by using a package program.

The research found that: 1.The situation of the good governance-based administration for Phrapariyattidhamma schools general education division in Kalasin province was, in an overall aspect, found to stand at the 'MUCH' level. In an individual aspect, the item that was ranked on top of the scale in terms of mean was the rule of law, followed by morality, transparency, cost-coverage, participation and accountability, respectively. 2. The comparison of the so-said administration classified by gender was, in both overall and individual aspects, found no difference, but the comparison by age and

education in almost all aspects displayed no difference, except in the aspect of transparency where it showed the statistically significant difference at .05.

3) Suggestions on academic administration according to the good governance of the Phrapariyattidhamma school, general department, Kalasin province Executives provide opportunities for personnel to participate in the planning, and set school policies administrative administration finance, budget, supplies and accountability.

Keywords : 1. Administration 2. Good Governance 3. Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) โดยได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไว้ 10 ยุทธศาสตร์ ซึ่งในยุทธศาสตร์ข้อที่ 6 เป็นเรื่องของการบริหารการจัดการประเทศ ได้กำหนดไว้ว่าการบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและการสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย ให้ความสำคัญกับการส่งเสริม และพัฒนาธรรมาภิบาลในภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรมทั้งด้านระบบการบริหารงานและบุคลากร มีการบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม และประชาชนมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ และแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 37)

หลักธรรมาภิบาล ถือเป็นหลักการบริหารงานที่สำคัญและจำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษาและในระดับประถมศึกษา นั้นถือเป็นการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ในการที่จะสร้างประชาธิปไตย และการสร้างหลักธรรมาภิบาล ให้เกิดแก่เยาวชน ครู ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งถ้าผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาได้นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างต่อเนื่อง และจริงจังแล้ว ย่อมจะเกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ สูงสุดในการบริหารจัดการโรงเรียน แต่ในสภาพของความเป็นจริงโดยเฉพาะในยุคของโลกาภิวัตน์ ที่มีข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน ที่เน้นวัตถุธรรมมากกว่าคุณธรรม ก็ย่อมจะทำให้ผู้บริหารของบางโรงเรียนเปลี่ยนไปตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่ยึดวัตถุมากกว่าจิตใจ ย่อมจะเกิดการบกพร่องในหน้าที่ หรือเกิดปัญหาในการบริหารโรงเรียน ก่อให้เกิดผลกระทบแก่เด็กและเยาวชนในอันที่จะพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องก็ย่อมได้รับผลกระทบเช่นกัน (พระสุธีศักดิ์ สุกกิจใจ(เชียวหวาน), 2554 : 93-96) ในการบริหารงานในสถานศึกษาของผู้บริหารจำเป็นอย่างยิ่งที่

จะต้องยึดแนวทางการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม มีความโปร่งใสได้รับการยอมรับและเชื่อถือ ดังนั้น ผู้บริหารในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นผู้นำยุคโลกาภิวัตน์ จะต้องมีการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมายึดในการบริหารงานทุกด้านอยู่เสมอ โดยจะศึกษาในลักษณะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานมากขึ้น เพื่อการบริหารงานที่มีประสิทธิผลและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีความมุ่งหวังในการนำเสนอผลการวิจัย ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นองค์ความรู้จากการศึกษาในครั้งนี้ นำไปเสนอต่อหน่วยงานภาครัฐ องค์กรต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและประกอบการพิจารณาวางแผนการบริหาร ตามแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติแผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีประสิทธิภาพ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตาม เพศอายุ และระดับการศึกษา

2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 เป็นแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์

3.2 ทำให้ทราบผลเปรียบเทียบแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตาม เพศอายุ และระดับการศึกษา

3.3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์มี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 109 คน (โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักงาน กลุ่ม 10, 2562 : 21) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบ สนทนากลุ่มและแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติพื้นฐาน เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการแจกแจงของตัวแปร ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่วนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของครูที่มีปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ และระดับ การศึกษาที่ต่างกันด้วยการทดสอบค่า t-test และค่า F-test (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ส่วนที่ 3 ส่วนคำถามปลายเปิดผู้วิจัยได้ใช้ วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาโดยวิเคราะห์สรุปประเด็นเนื้อหาที่ผู้ตอบคำถามปลายเปิดแต่ละคนตอบ เพื่อทำการแยกประเด็นคำตอบดังกล่าวให้เป็นหมวดหมู่แล้วอธิบายเป็นความเรียง

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในจังหวัดกาฬสินธุ์

ตารางที่ 1 สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์

สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	4.55	0.25	มากที่สุด	1
2. หลักคุณธรรม	4.47	0.27	มาก	2
3. หลักความโปร่งใส	4.41	0.18	มาก	3
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.35	0.27	มาก	5
5. ความรับผิดชอบ	4.34	0.20	มาก	6
6. หลักความคุ้มค่า	4.40	0.20	มาก	4
รวม	4.42	0.20	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ ตามลำดับ

5.2 ผลการเปรียบเทียบแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุ หลักความโปร่งใสแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และบุคลากรที่มีอายุ 30-45 ปี กับ อายุ สูงกว่า 45 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับ สูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

5.3 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์มีดังนี้ 1)ด้านหลักนิติธรรมผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายภาระงานให้บุคลากรได้ทำตามความรู้ความสามารถที่เหมาะสม เป็นไปตามระเบียบของราชการและตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน 2)ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อผู้ร่วมงาน 3)ด้านหลักความโปร่งใส ควรมีความโปร่งใสในเรื่องการบริหารงานด้านงบประมาณ การเงิน พัสดุ และสามารถตรวจสอบได้ 4)ด้านหลักการมีส่วนร่วมผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายต่างๆ ของโรงเรียนการบริหารงานธุรการการเงินงบประมาณพัสดุโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนและการใช้งบประมาณต่างๆ ของโรงเรียน 5)ด้านหลักความรับผิดชอบต่อผู้บริหารสถานศึกษา เอาใจใส่บริหารงานบุคลากรด้วยความรับผิดชอบต่อทุกฝ่ายมีขวัญกำลังใจในการทำงานเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ 6)ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารให้คำแนะนำ ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ควรดูแลอุปกรณ์ที่จำเป็นในสถานศึกษา ซ่อมแซมบำรุงรักษาตามความเหมาะสม และบริหารจัดการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริการงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา การบริหารโรงเรียนซึ่งเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและยั่งยืนเพราะเป็นการจัดการศึกษาตามมาตรฐานให้กับนักเรียนเพื่อเลือกวิถีทางในการดำเนินชีวิตและผลิตกำลังคนในระดับกลาง นับว่าเป็น

ภารกิจที่สำคัญในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาการบริหารโรงเรียนจะดำเนินไปด้วยดีมีความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารต้องใช้เทคนิคหรือหลักการบริหารต่างๆ ตลอดจน ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญที่มีอยู่ทำให้โรงเรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้บริหารสูงสุดในองค์กร จะต้องให้ประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร และมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ จึงถือได้ว่าการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องสร้างขึ้นเป็นคุณสมบัติประจำตัว และของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการบริหารงาน มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนชกานต์ สุขาเดช (2560 : ง) ได้ทำวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับ คือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมาคือด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักนิติธรรมส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความโปร่งใส

6.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันและจำแนกตามอายุ หลักความโปร่งใสแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบุคลากรที่มีอายุ 30-45 ปี กับ อายุ สูงกว่า 45 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันต่างก็ทำงานที่คล้ายคลึงกัน คือ การทำงานหรือหลักการบริหารที่ทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยหลักการ 6 ประการ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย) (2556 : ง) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแล้วพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับในด้านเพศ อายุ ตำแหน่งปัจจุบันและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษาระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้ององค์กรมีนโยบายให้พัฒนารูปแบบการบริหารงานตามแนวทางของหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมมีประโยชน์ เป็นไปได้และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ในบริบทของโรงเรียนสำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

7.2.2 สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติที่ตั้งในเขตพื้นที่รับผิดชอบโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ควรมีการสำรวจลงพื้นที่การปฏิบัติงานจริงของพนักงานศาสนการหรือครูผู้สอนเป็นระยะว่ามีการนำแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์หรือไม่ ถ้าไม่มีควรวางแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในครั้งต่อไป

7.2.3 ควรมีการจัดอบรมผู้บริหารและครูผู้สอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลและระเบียบของทางราชการ เพื่อความเรียบร้อยดีงามตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและจะได้ศาสนทายาทที่มีคุณภาพ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักคุณธรรมจริยธรรมและกฎระเบียบมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาอย่างเป็นธรรมแก่เพื่อนร่วมงานควรมีการดูแลส่งเสริมผู้ใต้บังคับบัญชาตามโอกาสอันควร มีความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณสามารถตรวจสอบได้ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ สุจริต มีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อผู้ร่วมงาน ยึดในหลักคุณธรรม บริหารจัดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7.3.2 ควรศึกษาแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มประชากรที่ผู้ศึกษาไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นตรงไปตรงมาและน่าเชื่อถือ

7.3.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ดังกล่าว

8. เอกสารอ้างอิง

- พระสกล ฐานธมโม(อินทร์คล้าย). (2556). **การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุธิตศักดิ์ สุภกิจใจ(เขียวหวาน). (2554). **การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มนธกานต์ สุชาเดช. (2560). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด**. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักงาน กลุ่ม 10. (2562). **สถิติข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักงาน กลุ่ม 10, 2562 ครั้งที่ 1**. กรุงเทพมหานคร : กองพุทธศาสนศึกษา ส่วนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.

9. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และบุคลากรหลายท่านที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ คำปรึกษาแนะนำความคิดเห็นและกำลังใจ กราบขอบพระคุณ พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ พระครูชัยรัตนกร, ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา รูปแบบวิธีการ ขั้นตอน ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ตลอดจนให้การตรวจทาน แก้ไข ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย กราบขอบพระคุณพระพุทธรูป พุทธกริชิต, ดร. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัย ศาสตราจารย์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กราบขอบพระคุณ พระครูภัทรคุณาภรณ์(ชิตมโน) รองเจ้าอาวาสวัดประชานิยม ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดประชานิยม จังหวัดกาฬสินธุ์ ขออนุโมทนาขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ เมย์ไธสง อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย และขออนุโมทนาขอบคุณ ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี ผู้ได้ให้คำแนะนำตรวจอักษร รูปแบบ วิธีการ ขั้นตอน ในการจัดทำงานวิจัย ขออนุโมทนาขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาใน

จังหวัดกาฬสินธุ์ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ด้านการกรอกข้อมูลและการเก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าวิจัย ทำให้งานวิจัยของผู้วิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขออนุโมทนาขอบคุณ โยมแม่ โยมพ่อ พี่ น้อง ญาติธรรมทุกคน คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดที่ได้ให้ความรู้ ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ ให้ความเมตตาเอื้อเฟื้อ ถวายทอดความรู้ ให้คำแนะนำ ความคิดเห็นและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดมา

คุณงามความดีจากการทำประโยชน์ใดๆ อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบคุณงามความดี ในส่วนของการศึกษาค้นคว้านี้แก่ บุพการีชน ผู้มีพระคุณทั้งมวล ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ บริวาร ญาติมิตรทุกท่าน ผู้วิจัยขออนุโมทนาขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้